

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN DE VAN VEERLEHOFSTRAAT TE MERKSEM (ANTWERPEN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 618

Rapport opgemaakt door: Sebastiaan Goovaerts

Kontichsesteenweg 38
B-2630 Aartselaar

februari 2018

Dossiernr. 23253

OE: 2018A193

Aartselaar

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1 Gemotiveerd advies

Deze archeologienota werd opgesteld door ABO NV naar aanleiding van de vooropgestelde werken ter hoogte van de Van Veerlehofstraat Merksem (Antwerpen). Het doel van dit onderzoek is tweeledig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

- 1) Uit het historisch en landschappelijk onderzoek (hfdst. 3 en 4) blijkt dat het terrein op bebouwd gebied (OB-bodem) ligt in de omgeving van lemige zandgronden. Het omliggende gebied bleef eeuwenlang veelal onbebouwd terwijl het een agrarische functie vervulde. In de loop van de 20ste eeuw was er echter een sterke uitbreiding van bebouwing en industrialisering in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Historisch kaartenmateriaal toont duidelijk aan dat er op een deel van het onderzoeksgebied reeds vanaf 1712, mogelijks vroeger, een site met walgracht aanwezig was die omstreeks 1939 werd afgebroken. Ook zijn er een hoeveelheid archeologische sporen/resten binnen een straal van 500m aanwezig. Het gaat hoofdzakelijk om bewoningssporen, waterwerkinfrastructuren en verdedigingswerken die dateren vanaf de late middeleeuwen tot de 19de eeuw. Van oudere sporen/resten van menselijke aanwezigheid op of in de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksgebied is momenteel geen kennis. Op basis van de cartografische bronnen kan aangetoond worden dat het onderzoeksgebied gekenmerkt werd door een lage dichtheid aan bebouwing in het verleden.
- 2) De lage bebouwingsgraad blijft onveranderd tot in de 19de eeuw. In de loop van de 20ste eeuw was er een sterke uitbreiding van de bebouwing en werd het gebied geïndustrialiseerd. Zo werd de Van Veerlehofstraat aangelegd die deel uitmaakt van het onderzoeksgebied. Dit ging gepaard met bodemingrepen die een verstoring van het bodemarchief met zich meebrachten. Op het terrein ten westen van het onderzoeksgebied werd een voetbalveld aangelegd met de nodige bijgebouwen en verhardingen. Het oostelijke deel van het onderzoeksgebied is bovendien door de aanleg van de Theunisbrug in der mate verstoord dat het aangeduid staat als zone waar geen archeologie meer te verwachten is. (GGA nummer 14546). Het gaat hier om 1630 m² aan zone zonder archeologisch potentieel.
- 3) Uit een analyse van het huidige landschap blijkt dat het onderzoeksgebied opgehoogd werd in de loop van de 20ste eeuw. Indien een vergelijking wordt gemaakt met oudere topografische kaarten komt men zo met een ophoping van tussen de 0,37m en 1,86m dik. Deze ophoping wordt bevestigd door de grondmechanische kaart die een ophoping aangeeft van maximum 2 meter dik.

- 4) De vooropgestelde werken houden de aanleg in van een nieuw rioleringsstelsel, de uitbreiding van de Van Veerlehofstraat en de heraanleg van de wegenissen. Hierbij zal het onderzoeksgebied tot op verschillende dieptes afgegraven worden, waarbij minimum - 0,30mMV zal worden afgegraven ter hoogte van de groenzones (ca. 625m²) en maximum -3,87 ter hoogte van de nieuwe rioleringen. De aanleg sleuven van de nieuwe riolering (ca. 497m²) overlappen wel met de vroegere aanleg sleuven van de bestaande rioleringen. Het gaat hier om 95 m² overlapping. De verwachte breedte van de sleuven, die tussen 1,35 meter en 1,60 meter in de Van Veerlehofstraat en 1,60 meter in de Gasthuishoevestraat ligt, biedt zeer weinig ruimte voor een interpretatie van de omliggende context. Omwille van deze kleine kijkvensters is de kans op archeologische kenniswinst eerder klein. Dit geldt ook voor de eerder vernoemde werken aan de wegenissen en groenbeplanting waarbij de sleuven niet diep genoeg gaan om mogelijk aanwezige archeologische sporen aan te snijden.

Uit de bureaustudie blijkt dat de oostzijde van onderzoeksgebied bestaat uit een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Op basis van de bureaustudie wordt aan de zone van de voormalige 'Duyvelshoef' een middelmatig archeologisch potentieel toegekend. Het potentieel is niet hoog omdat het aannemelijk is dat eerdere infrastructuurwerken reeds aanzienlijke verstoringen veroorzaakten. Voor de overige delen van het onderzoeksgebied geldt een laag archeologisch potentieel vanwege de verwachte verstoringen en de landschappelijke ligging.

Voor de geplande ingrepen wordt verwacht dat het potentieel op archeologische kennisvermeerdering laag is. Er geldt een laag potentieel gezien de beperkte oppervlakte van diepe ingrepen in zones met een archeologisch potentieel en het feit dat de ingrepen bestaan uit smalle sleuven en verspreide, kleine kijkvensters.

Op basis van deze argumenten wordt er dan ook **geen verder onderzoek** aangeraden.